

Interne Memo

Aan : De Raad

Van : Wethouder Jürgen Vissers

Betreft : Memo kamerbrief en link met Regiovisie Jeugd

Datum : 30-mei-2022

Aanleiding

Deze memo is opgesteld naar aanleiding van de toezegging van wethouder Jürgen Vissers tijdens de opinieronde van 25 mei 2022, om u een memo te sturen over de inhoud van de kamerbrief Hervormingen Jeugdzorg dd. 13 mei 2022 (van de staatssecretaris van VWS en de minister van Rechtsbescherming) en de link met de Regiovisie Jeugd WBO.

Kamerbrief

In bovengenoemde kamerbrief schetsen de staatssecretaris en minister hoe zij de knelpunten in het stelsel van Jeugdzorg willen aanpakken. Daarbij staat één doel voorop, namelijk het creëren van een gezonde, kansrijke en veilige ontwikkeling voor alle kinderen en jongeren.

Kernproblemen in de jeugdzorg

Jongeren en (pleeg)ouders die met jeugdzorg te maken hebben (gehad) geven aan dat hulp en ondersteuning niet altijd beschikbaar is; niet aansluit op hun behoeften of (te) laat wordt ingezet. Kinderen en jongeren die met de meest complexe problematiek te maken krijgen of jongeren met een levenslange en levensbrede beperking/aandoening lijken vaak het minst geholpen te worden. Zij dreigen te verzanden in een systeem van lichte – en niet altijd adequate- hulp.

Het beroep op jeugdzorg is de afgelopen decennia sterk gestegen. Volgens de nieuwste CBS-cijfers ontving in 2021 ongeveer 1 op de 7½ jongeren tot 18 jaar enige vorm van jeugdhulp. Ter vergelijking: in 2015 ontving 1 op de 10 jongeren jeugdhulp en in 1997 bedroeg dit grofweg 1 op de 27. Die toename zit voor een deel in ambulante vormen van hulp, hulp waarvan bovendien de kwaliteit en effectiviteit vaak onduidelijk is. Ook blijft de uitstroom achter oftewel neemt de behandelduur toe. Het aantal aanbieders is daarnaast gestaag toegenomen – in de laatste CBS cijfers zijn er 1500 nieuwe aanbieders bijgekomen – en veelal aanbieders van lichtere vormen van zorg. Sommige van hen maken aanzienlijke winsten. Open house aanbestedingen werken deze groei in de hand.

Ook jeugdzorgprofessionals maken zich terechte zorgen. Stuk voor stuk zeer bevoegen mensen, die zich elke dag weer volop inzetten om kinderen, jongeren en gezinnen te helpen. Ze worden vaak hard geraakt met kritiek op wat er niet goed gaat terwijl de context waarin zij werken hieraan vooral debet is. Het jeugdstelsel waarin zij werken kampt met onbedoelde effecten, die onder meer hoge administratieve lasten in de hand werken. Ook is de arbeidsmarkt krap en is in sommige delen van de jeugdzorg de werkdruk erg hoog.

Nu –zeven jaar na invoering van de Jeugdwet– moeten de staatssecretaris en minister concluderen dat de beloften van de decentralisatie –passende hulp, dichtbij huis, brede triage, integraal in de context van het gezin, efficiënter en met minder kosten– onvoldoende zijn waargemaakt.

Rijk en VNG/gemeenten staan aan de lat voor het realiseren van het in de uitspraak van de Commissie van Wijzen neergelegde financiële kader. In de komende maanden wil het Rijk met VNG/gemeenten en in nauwe samenwerking met professionals, aanbieders en cliëntorganisaties komen tot een pakket maatregelen dat recht doet aan de twee doelstellingen die is gesteld voor de Hervormingsagenda, namelijk het verbeteren

van kwaliteit en passende zorg voor kinderen en gezinnen en het op lange termijn betaalbaar houden van het stelsel.

Vijf leidende principes bij hervormingen jeugdzorg

Bij de uitwerking van de noodzakelijke hervormingen van de zorg voor jeugd -samen met de partners- hanteert het Rijk vijf leidende principes:

1. *Passende zorg is beschikbaar voor de meest kwetsbare kinderen en jongeren*
2. *Versterken veerkracht van kinderen en gezinnen in hun normale dagelijkse leven*
3. *Minder marktwerking, meer samenwerking en betere inkoop van zorg*
4. *Verbetering kwaliteit en effectiviteit van jeugdzorg*
5. *Jeugdzorg als effectieve samenwerkingspartner*

Naast inhoudelijke verbeteringen zijn ook dringend verbeteringen nodig in de randvoorwaarden voor een goed functionerend en houdbaar jeugdstelsel:

- a. *Beter inzicht in de werking van het jeugdzorgstelsel en de financiën*
- b. *Verbeteren arbeidsmarkt jeugdzorg*
- c. *Meer samenhang in bestuurlijke en financiële verhoudingen*

Verbeteren randvoorwaarden voor een goed functionerend en houdbaar jeugdstelsel, hervormingsagenda en extra besparingen Coalitieakkoord Rutte IV

De hervormingen van de jeugdzorg als geheel moeten, naast een grote kwalitatieve verbetering van de jeugdzorg en het jeugdzorgstelsel, leiden tot een aanzienlijke vermindering van uitgaven voor jeugdzorg. De Commissie van Wijzen heeft in haar uitspraak van mei 2021 een reeks van besparingen opgenomen. Voor die opgave is de Hervormingsagenda Jeugd in het leven geroepen. In het landelijk Coalitieakkoord is afgesproken dat aanvullend op het pakket van maatregelen onder de Hervormingsagenda extra besparingen moeten worden gerealiseerd, oplopend tot € 511 miljoen structureel in 2025. Als gevolg hiervan hebben gemeenten/de VNG eerder dit jaar hun medewerking aan de Hervormingsagenda opgeschort. Het kabinet heeft nu, parallel aan de voorjaarsbesluitvorming, besloten dat het realiseren van deze aanvullende besparing een Rijksverantwoordelijkheid is. Concreet betekent dit dat het aan de Rijksoverheid is om maatregelen te nemen die tot deze besparing zullen leiden. Nu gemeenten van deze verantwoordelijkheid worden ontzien, zijn gemeenten weer gecommiteerd om samen tot de Hervormingsagenda te komen, die dit najaar gereed moet zijn.

Link met Regiovisie Jeugd WBO

In aansluiting op ons beleidskader, actuele ontwikkelingen en (landelijke) opgaven (zoals hierboven geschetst) is de nieuwe Regiovisie Jeugd WBO opgesteld. Vanaf de decentralisatie van de jeugdhulp in 2015 hebben we in de Regio WBO hard gewerkt om de jeugdhulp, dichtbij en in samenhang te organiseren. We hebben grote stappen gezet om de decentralisatie van de jeugdhulp vloeiend te laten verlopen. Tegelijkertijd hebben we een transformatiekoers ingezet. De Regiovisie gaat ons helpen om de uitdagingen samen en koersvast op te pakken. Een gedragen Regiovisie draagt bij aan continuïteit in de jeugdhulp. We hebben die consistente koers nodig om te blijven ontwikkelen in een dynamisch veld. Alleen door samenwerking kunnen we de verdere transformatie in het regionale jeugdhulpstelsel realiseren.

De juiste en de beste hulp voor de jeugdige, zo dichtbij mogelijk. Die uitdaging gaan we met alle spelers in het veld aan. We hanteren daarbij, in aansluiting op de vijf leidende principes van het Rijk, een aantal leidende principes die duidelijk maken waar wij als Regio WBO voor staan. De actielijnen die zijn vastgesteld in het Beleidskader WBO 2020-2023 zijn hier vanzelfsprekend in verwerkt. Acht leidende principes:

- hobbels horen bij het leven, jeugdigen hebben het recht om zich naar eigen vermogen te ontwikkelen;
- normaliseren vraagt iets van ons allemaal;
- wij kijken naar jeugdigen in hun context (gezinssysteem en omgeving);
- we bepalen gezamenlijk welke hulp nodig is (jeugdigen, ouders, verwijzers, onderwijs, jeugdprofessionals);
- wij houden kleine problemen klein en geven grote problemen passende aandacht;
- thuis is de basis;
- continuïteit van kwaliteit van hulp en doorgaande ontwikkelijn is het uitgangspunt;
- jeugdprofessionals hebben een mooi vak en wij zijn trots op hen.

Er gaat veel goed in de jeugdhulp. De inhoudelijke verbeterrichting die in 2020 is ingeslagen is een goed fundament om verder op te bouwen. Maatschappelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen in ons jeugdhulpstelsel vragen echter extra energie en urgentie voor bepaalde thema's. Met het Beleidskader 2020-2023 en de leidende principes die we hierboven omschreven, gaan we verder ontwikkelen op deze thema's. Het heeft meerwaarde om deze thema's met regionale slagkracht verder te brengen. We noemen deze thema's ontwikkelopgaven. De ontwikkelopgaven zijn geagendeerd in samenspraak met het jeugdhulpstelsel tijdens dialoogsessies, werkconferenties, ontwikkelafels en individuele gesprekken met jeugdhulpaanbieders, onderwijspartners, verwijzers en de jeugdigen zelf.

De ontwikkelopgaven zijn niet zomaar denkrichtingen om de jeugdhulp in de regio te versterken. Het zijn uitdagingen waar we samen met strategische partners aan gaan werken. Van strategische partners verwachten wij dat ze achter onze leidende principes staan en met woord en daad een bijdrage leveren aan de ontwikkelopgaven. De ontwikkelopgaven spelen dan ook een belangrijke rol in de nieuwe inkoopstrategie. Werken aan ontwikkelopgaven doe je in interactie. Door middel van ontwikkelafels met relevante spelers in het jeugdhulpstelsel gaan we de komende jaren leren van elkaar en van andere jeugdhulpregio's. We gaan onderzoeken, proberen en samen bouwen. Dit zijn de ontwikkelopgaven:

- zo thuis mogelijk;
- innovatiekracht;
- participatie jeugdigen;
- ervaringsdeskundigheid als expertise;
- onderwijs en jeugd in verbinding;
- samenwerking, triage en verwijzen.

Tot slot

Gezamenlijk optrekken is niet alleen efficiënt, maar ook effectiever. Slagkracht en samenwerking is niet alleen nodig, maar ook uitvoerbaar. Dat hebben we de afgelopen jaren in de jeugdhulpregio WBO laten zien en daar gaan we mee door. Ook de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) van de VNG vraagt gemeenten om samen met regionale partners vorm te geven aan de ambitie om hun inwoners – nu en in de toekomst – betaalbare kwalitatief goede hulp te bieden. Onze Regiovisie is een belangrijke stap hierin waarin landelijke en regionale ontwikkelopgaven samen komen.

De kamerbrief onderkent wat ons betreft de problemen waar de jeugdhulp mee te kampen heeft en waarmee wij in onze regiovisie al op menen in te spelen.